

Porównanie wybranych Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020 pod kątem dostępności środków unijnych na projekty energetyczne dla gospodarstw domowych

W latach 2014-2020 Polska będzie największym beneficjentem funduszy europejskich w ramach polityki spójności Unii Europejskiej - trafi do nas w sumie ponad 80 mld euro.

Jednym z priorytetów dla wykorzystania funduszy europejskich 2014-2020 będzie budowa gospodarki niskoemisyjnej. Na ten cel przeznaczone zostanie w Polsce ponad 8 mld euro. Obok modernizacji energetycznej budynków czy instalacji OZE wspierane będą m.in. strategie niskoemisyjne realizowane przez samorządy, wysokosprawna kogeneracja energii elektrycznej i ciepła, jak również modernizacja sieci przesyłowych i wdrażanie sieci inteligentnych.

Coraz większą odpowiedzialność za podział środków unijnych ponoszą samorządy wojewódzkie, które odpowiadać będą w sumie za wydatkowanie prawie 30 miliardów euro z unijnego budżetu. Dla obszarów związanych z gospodarką niskoemisyjną to właśnie decyzje samorządów wojewódzkich, przekładające się na zapisy Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO) na lata 2014-2020, będą miały kluczowe znaczenie. Transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej będzie w latach 2014-2020 priorytetowym obszarem wspieranym ze środków europejskich, co nie oznacza, że każdy region przeznaczy na ten cel tyle samo funduszy. Jednak w każdym z województw będą to kwoty dużo wyższe niż w latach 2007-2013.

Udział środków na gospodarkę niskoemisyjną w poszczególnych województwach

ŚLĄSKIE	748 mln euro, 29,87% EFRR
LUBELSKIE	396 mln euro, 24,63% EFRR
POMORSKIE	296 mln euro, 22,00% EFRR
PODLASKIE	159 mln euro, 20,52% EFRR
DOLNOŚLĄSKIE	333 mln euro, 20,50% EFRR
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	247 mln euro, 19,82% EFRR
KUJAWSKO-POMORSKIE	272 mln euro, 19,80% EFRR
ŚWIĘTOKRZYSKIE	192 mln euro, 19,58% EFRR
PODKARPACKIE	283 mln euro, 18,58% EFRR
ŁÓDZKIE	290 mln euro, 17,86% EFRR
WIELKOPOLSKIE	307 mln euro, 17,40% EFRR
MAŁOPOLSKIE	350 mln euro, 16,88% EFRR
ZACHODNIOPOMORSKIE	189 mln euro, 16,42% EFRR
MAZOWIECKIE	245 mln euro, 15,86% EFRR
OPOLSKIE	103 mln euro, 15,06% EFRR
LUBUSKIE	98 mln euro, 15,00% EFRR

Niestety alokacje na modernizację budynków mieszkalnych są bardzo niskie w stosunku do całej puli środków przewidzianych na wsparcie gospodarki niskoemisyjnej, a tym bardziej w stosunku do całej alokacji EFRR dla danego regionu. Wahają się one od 3,5% EFRR w województwie wielkopolskim do jedynie 0,6% w województwie opolskim.

Projekty RPO 2014-2020 wypadają nieco lepiej, jeśli chodzi o wsparcie dla rozproszonych źródeł OZE czy mikrogeneracji z OZE. W wielu z nich dostrzeżono korzyści z tego typu inwestycji, nie tylko dla środowiska, ale także dla budowy lokalnego i regionalnego bezpieczeństwa energetycznego, czy wreszcie szanse dla rozwoju obszarów wiejskich.

Opisy osi priorytetowych dotyczących gospodarki niskoemisyjnej różnią się znacznie pomiędzy poszczególnymi projektami RPO.

Większość programów przewiduje możliwość finansowania modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych. Jednak w części regionów finansowane działania ograniczać się mają do „części wspólnych budynków mieszkalnych” (woj. dolnośląskie, łódzkie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie). Jest to błędne założenie, gdyż modernizacja energetyczna powinna obejmować cały budynek.

Na uwagę zasługuje fakt, że prawie we wszystkich województwach poza województwem śląskim znalazły się zapisy podkreślające znaczenie audytów energetycznych jako podstawy do planowania wszystkich projektów z zakresu termomodernizacji.

W większości programów nie zapomniano o konieczności prowadzenia działań na rzecz podniesienia świadomości społeczeństwa w zakresie oszczędzania energii, ewentualnie przewidziano projekty demonstracyjne promujące budownictwo pasywne czy energooszczędne. Kwestie te zostały pominięte w województwie opolskim, śląskim i warmińsko-mazurskim.

Przykłady dobrych zapisów w projektach RPO

Lubelskie

Dla osiągnięcia niskiego zużycia energii pożądanego ze względu na rosnące koszty i podnoszone wymagania, nie wystarczy tylko termomodernizacja budynków realizowana w Polsce od szeregu lat, ale konieczne są jeszcze liczne inne ulepszenia techniczne w różnych dziedzinach (np. w zakresie ogrzewania, wentylacji, ewentualnego chłodzenia, przygotowania ciepłej wody i oświetlenia pomieszczeń), znacznie szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych, a także wprowadzenie zasad energooszczędnego użytkowania budynku oraz systemu monitoringu i sterowania użytkowaniem energii.

Lubuskie

Środki zostaną przeznaczone również na przygotowanie audytów energetycznych dla sektora publicznego i mieszkaniowego, które stanowić będą niezbędny element dla przeprowadzenia inwestycji.

Łódzkie

Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych będzie realizowana na podstawie wcześniej przeprowadzonych audytów energetycznych, których zadaniem będzie identyfikacja optymalnego zestawu działań, zwiększających efektywność energetyczną w budynkach.

Małopolskie

W ramach działań skierowanych do sektora mieszkaniowego i użyteczności publicznej realizacja będzie koncentrowała się na kompleksowej modernizacji energetycznej budynków wraz z wykorzystaniem instalacji OZE. Kluczowym aspektem realizacji takich projektów będzie uzyskanie założonego efektu ekologicznego w postaci ilości zaoszczędzonej energii w odniesieniu do planowanych nakładów finansowych. W związku z czym wstępnym warunkiem rozpoczęcia takich inwestycji powinno być przeprowadzenie audytu energetycznego, opracowanie programów energooszczędnościowych, analizy opłacalności działań a następnie dopiero kompleksowa termomodernizacja, obejmująca swoim zakresem m.in.: ocieplenie obiektu, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne; przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania budynkiem; budowę lub modernizację wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidację dotychczasowych źródeł ciepła; instalację mikrogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne, wykorzystanie technologii OZE w budynkach; instalację systemów chłodzących, w tym również z OZE.

Mazowieckie

W szczególności podkreślana jest potrzeba wykonywania tzw. głębokiej/kompleksowej modernizacji energetycznej. Związana jest ona z wykorzystaniem technologii odzysku ciepła i wysokimi parametrami termoizolacyjności, co daje znaczne oszczędności energii (ok. 30%). Standardowa termomodernizacja energetyczna może wykluczyć albo opóźnić przeprowadzenie głębokiej renowacji budynku, przy tym podnosząc jej koszty ze względu na podwójną inwestycję w ramach jednego obiektu. Wspierane będą zatem w szczególności działania przynoszące jak najwyższą efektywność energetyczną w ramach jednej inwestycji lub w inwestycji podzielonej na etapy w rezultacie prowadzącej do kompleksowej modernizacji energetycznej. Inwestycje w tym zakresie przyczyniają się do zmniejszenia tzw. ubóstwa energetycznego i jednocześnie stanowią rodzaj działań proekologicznych, który budzi najmniej kontrowersji z punktu widzenia obciążenia finansowego gospodarstwa domowego.

Podlaskie

Zgodnie z ideą energetyki prosumenckiej promowane będzie zastosowanie instalacji OZE w modernizowanych energetycznie budynkach. Elementem każdego z projektów będą audyty energetyczne, które pozwolą na określenie możliwości oszczędności energii, przeliczalnej na

zmniejszenie zużycia energii pierwotnej. Działania termomodernizacyjne muszą być prowadzone w sposób kompleksowy (tzw. głęboka termomodernizacja) i opierać się o system monitorowania ciepła i zarządzania energią.

Zachodniopomorskie

Działania termomodernizacyjne będą obejmować m.in. ocieplenie obiektów, wymianę okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła) i modernizację systemów wentylacji i klimatyzacji, instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach. W ramach przedsięwzięcia możliwa będzie wymiana źródła ciepła opartego na paliwach konwencjonalnych na źródła ciepła wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych lub na podłączeniu do sieci ciepłowniczej. Sensowność podłączenia do sieci ciepłowniczej powinna wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. Termomodernizacja budynków będzie musiała obejmować cały obiekt, co umożliwi realizację przedsięwzięcia w partnerstwie.

opracowano na podstawie: „Oszczędnie, odnawialnie, obywatelsko: fundusze europejskie na rewolucję energetyczną w regionach”, Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć